

Forfatter: Heiberg, Johan Ludvig

Titel: Udrag fra Dramatik i udvalg

Citation: Heiberg, Johan Ludvig: "Dramatik i udvalg", i Heiberg, Johan Ludvig: *Dramatik i udvalg*, udg. af Jens Kr. Andersen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 617. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergjl04val-shoot-idm140721241349776/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Dramatik i udvalg

kaldte sig både teatercensuren (se M. Borup (udg.), *Breve og Aktstykker* ... II, 1948, s. 24, nr. 168) og modtagelseskritikkens (æstetisk motiverede) forargelse – en kritik, Heiberg tilbageviste i sit skrift *Om Vaudevillen* (se *Pros. Skr.* VI, 1861, s. 93). – *A présent (a va bien:* (fr.) Nu går det godt. – *Ja, ich kann (...) er tansen:* (forkert ty.) Ja, det kan jeg godt forstå. Jeg kendte engang en mand, der havde lært at danse i en stue, hvor der stod en kuffert. Senere kom han på et bal, men det ville slet ikke gå. Til sidst sagde han: Stil lige en kuffert ind i stuen. Man gjorde det, og straks kunne han danse.

- 317** *E l'usanza, l'usanza:* (ital.) Det er vanen, vanen. – *C'est l'habitude qui fait tout:* (fr.) Det er vanen, der gør det hele. – *Si, c'est l'habitude:* (ital. + forkert fr.) Ja, det er vanen. – *Silence, Messieurs!* (fr.) Stilhed, mine herrer! – *Mel. af Jægerbruden (...) Jomfruekrands:* C. M. von Webers opera *Der Freischütz* (1820) havde under titlen *Jægerbruden* premiere på Det Kgl. Teater apr. 1822; musiknummeret her, bestående af tema + fem variationer + coda (finale), bygger på brudepigernes sang i operaen. – *Di primavere (...) amore:* (ital.) Du tog en forårsblomst, yndige pige, og satte den i dit hår; den fremhæver (din) glans, (som) fordunkler (overskygger) jasmিনens smukke (uskylds-)hvidhed! Så meget gav naturen dig: Skønhed, uskyld og kærlighed (denne oversættelse forudsætter tekstrettelsen di > ti i næstsidste linje; der synes med temmelig stor sandsynlighed at være tale om en trykfejl). – *Mais, Monsieur (...) en mesure:* (fr.) Men, min herre, De glemte at smælde. Nu, hvor jeg er ved slutningen, smæld da rigtig kraftigt og i takt.
- 318** *Ancora un poco (...) risvegliar:* (ital.) Måtte du høre min bøn endnu en stund, Herre, med den lyse pige sejlede jeg forleden aften i en lille gondol, og båden vuggede sådan, at den lullede hende i søvn, hun sov på denne min arm, althimedes jeg betragtede hende, men båden vuggede og vækkede hende på ny. – *Dette Musiknummer (...) Siboni:* den italienske sanger G. S. (1780-1839) kom 1819 til Kbh. og udnævntes s.å. til kammersanger og direktør for Det Kgl. Teaters syngeskole; 1825 opnåede S. tilladelse til etablering af det første da. musikkonservatorium, heraf professortitlen. – *Quel charme (...) délicieux:* (fr.) Hvilken trolddom i Deres stemme! Hvilket udtryk! Åh, det er udsøgt! – *Tausend Dank (...) gehört habe:* (ty.) Tusind tak, tusind tak! Det er det smukkeste, jeg endnu har hørt af sang. – *Daarekisten:* galeanstalten.
- 319** *Borgersands:* borgeres hengivenhed for staten og vilje til at fremme almenvellet. – *Frimurere:* medlemmer af international organisation af

logekarakter, der udøver filantropisk virksomhed og gensidig støtte blandt »brødrene» samt tilsigter åndelig forædling af den enkelte; f.'s ceremoniel præges af hemmeligholdt symbolik og hviler på et grundlag af mystik. – *Mel. Ah que l'amour (...) chames: (fr.)* Åh, hvor kærligheden dog ville have tillokkelse for mig, en i samtiden kendt og populær melodi; det er i det flg. lykkedes for Heiberg – evt. bistået af G. Zinck (1788-1828) el. H. Rung (1807-71) – selv at bidrage med en stemme (se flg. note) til en femstemmig (Nongpareil + Trop + Madam Voltisubito + Klatterup + Ledermann) sats, hvori flere kendte melodier synges samtidig (som kanon, markeret med klammer i teksten), »hvad der jo nærmest maa kaldes et Slags kontrapunktisk Kunststykke, omend af lettere Art.« (Krogh, s. 43). – *Ah qu'il est doux (...) plus finir: (fr.)* Hvor det er sødt at se Dem således! Jeg bliver vanvittig af lykke, af glæde. En kærlighedsflamme dør snart, siger man, men denne skal aldrig slukkes. – *Ny Melodie: denne melodi er komponeret af Heiberg selv (jf. foreg. n.) og findes (som nr. 1) i notetillæget til Poet. Skr., 1862, IX. – Schönstes Weibsbild (...) verrückt: (ty.)* Skønneste kvinde, at jeg skal tilstå det for dig, har du gjort mig til Corydon [konventionelt navn på den smægtende-tilbedende hyrde i den fra antikken stammende og i renessancen genoplivede hyrdedigtning]. O tilgiv, når jeg rent forgår i den flamme, som du har antændt. Det lille brev, som du mildt skænker mig, din sang, dit væsen henrykker mig. Ser jeg dig, når du styrer gangerne, bliver min hjerne helt forstyrret.

- 320 *Mel. Smukke Pige med det brune Haar:* melodien er en tyrolervals (Ländler), der findes (som nr. 29) i V. Faber & C. Møller (udg.), *Sang og Klang II*, 1873, s. 33. Den fik den her citerede tekst af N. T. Bruuns *Sanct Hans-Dags-Festen* (1820), skrevet til en sommerforestilling, men aldrig opført. Af den dramatiske tekst, der består af en række usammenhængende scener, som udspilles ved Kirsten Pils Kilde (!), bevarede kun de indlagte sange en vis popularitet, fx denne, hvori en jæger gør stormkur til en ung pige. – *Se il mio nome (...) duplici cuori: (ital.)* Når nu mit navn er V. [ital.: pludseligt spring], så må d'herrer bære over med, at den lille Zefyr [dvs. Vestenvind] gør pludselige spring for mig blandt blomsterne. Så et hjerte her, så et hjerte dér, kærlighed sukker her, kærlighed græder dér. Hvad skal man mene om dette? Hvad skal jeg gøre med dobbelte hjerter? – *Mel. (...) Amor marinaro:* melodi fra J. Weigels opera *L'amor marinaro* (ital.: *Kærlighed til søs*, ca. 1790). – *I Patriotisk (...) Tydsk og Fransk:* den kosmopolitiske Heiberg spotter her de nationalistiske retninger i